

Vernd dýra við aflífun

Póra Jóhanna Jónasdóttir
Sérgreinadýralæknir gæludýra og dýravelferðar

Tímamót í dýravelferð
Hvanneyri febrúar 2015

Samvinna um áherslur á dýravelferð

- Héraðsdýralæknar
- Eftirlitsdýralæknar
- Sérgreinadýralæknar
- Sláturleyfishafar og þeirra starfsfólk
- Flytjendur
- Dýraeigendur

Reglugerð um vernd dýra við aflífun

- Reglugerð nr. 911/2012 með sem innleiðir EB 1099/2009
- Öðlaðist gildi hér á landi 1. jan 2013 og felldi úr gildi 761/2011 um aflífun búfjár
- Viðbótarákvæði í 911/2012
  - A. Meðferð dýra í sláturhúsum
  - B. Deyfing og aflífun dýra annarra en loðdýra
    - Rafdeyfing
    - Deyfing í vatnsbaði
    - Koldíoxíðgösun
- MAST hefur eftirlit með að reglugerð sé fylgt

Hvar finn ég reglugerðina?

MATVÆLASTOFNUN

Matvælastofnun

Lög og reglur

Matvælaoggjöf EES

Áburður

Aukaafurðir dýr

Búfjárrækt

Dýraheilbrigði

Fiskeldi

Fóður

Innflutningur

Lífræn framleiðsla

Matvælastofnun

Matvæli

Plöntur og sáðvara

Sláturhús

Útflutningur

Eyðublöð

Útgáfa

Eftirlitsniðurstöður

Áhættuflokkun

Sláturhús

Lög nr. 96/1997 um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðissskoðun og gæðamat á sláturafurðum

Lög nr. 82/2002 um breytingar á Lögum 96/1997

Auglýsing nr. 620/2008 um takmarkanir við flutningi sláturfjár innan og milli sauðfjárveikivarna

Breytt með:

Auglýsingu nr. 764/2009

Reglugerðir eftir flokkum:

Heilbrigðissskoðun og búnaður afurðastöðva

Sýnataka og rannsóknir

Gæðamat og merkingar

Aukaafurðir og úrgangur

Heilbrigðissskoðun og búnaður afurðastöðva

Reglugerð nr. 911/2012 um vernd dýra við aflifun (EB gerð 1099/2009).

Reglugerð nr. 637/2005 um verkunarstöðvar fyrir breindýrakjöt.

Breytt með:

Reglugerð nr. 655/2011

Reglugerð nr. 461/2003 um slátrun og meðferð sláturafurða.

Breytt með:

Reglugerð nr. 449/2012

Reglugerð nr. 260/1980 um útbúnað alifuglasláturhúsa, slátrun alifugla, verkun þeirra og heilbrigðissskoðun - sjá Lög og reglur - Búfjárrækt -

Alifuglarækt.

Kaflar reglugerðarinnar

- I Efni, gildissvið og skilgreiningar
- II Almennar kröfur
- III Viðbótarkröfur sem gilda um sláturhús
- IV Niðurskurður og neyðaraflífun
- V Lögbært yfirvald
- VI Viðurlög
- VII Lokaákvæði

Gildissvið

- 1.gr. „Í þessari reglugerð er mælt fyrir um reglur um aflífun dýra sem eru ræktuð eða haldin til framleiðslu á matvælum, ull, húð, loðfeldi eða öðrum afurðum og einnig um aflífun dýra vegna niðurskurðar og tengdar aðgerðir“
- 4. gr.
  - Dýr skulu aðeins aflífuð eftir að þau hafa verið deyfð (viðauki I)
  - Dýrinu skal haldið meðvitundar og sársaukalausur þar til það er dautt
  - Undanþága í reglugerð er slátrun skv. trúarlegum siðum – en lög um velferð dýra leyfir ekki aflífun án deyfingar hér á landi

Aðeins hluti reglugerðarinnar gildir fyrir

- Eldisfiskar - aðeins meginreglur
  - Hlíft við sársauka, nauð og þjáningu sem hægt er að komast hjá við aflífun
- Neyðaraflífun utan sláturhúss
  - Almennar kröfur
    - Góður aðbúnaður
    - Vernd gegn meiðslum
    - Forðast ótta, óþarfa sársauka
    - Forðast önnur dýr sem gætu skaðað ofl.
  - Aflífun eins fljótt og auðið er

Undanþegið reglugerðinni:

- **Aflífun dýra**

- Í tengslum við vísindalegar tilraunir
- Við dýraveiðar og frístundafiskveiðar
- Menningar eða íþróttaviðburðir
- Aflífun villtra dýra eða flækingsdýra til fækkunar
- Dýr hættuleg mönnum
- Skriðdýr og froskdýr
- Aflífun alifugla, kanína og héra sem eigandi slátrar utan sláturhúss til einkaneyslu

Kafli II Almennar kröfur

- Almenn dýravelferð
  - Vernduð gegn meiðslum og sársauka
  - Góður aðbúnaður
  - Koma í veg fyrir að þau detti eða renni
  - Aðgangur að vatni
  - Dýr sýni ekki merki um ótta, óþarfa sársauka eða óeðlilegt atferli
- Deyfingaraðferðir skv. viðauka I
- Reglulegt mat á árangri deyfingar
  - Rekstraraðilar geri úrtak fyrir skilvirkniseftirlit

Framh. Kafli II

- Rekstraraðilar tryggja verklagsreglur á öllum stigum framreiðsluferlis
  - Markmið
  - Ábyrgðaraðila
  - Aðferðir
  - Mælanleg viðmið
  - Vöktun
  - Ráðstafanir
  - Skráning

Framh. Kafli II

- Rekstraraðilar tryggja þekkingu starfsfólks og að hæfniskröfur séu uppfylltar
  - Nægjanlega hæfir til að aflífa án þess að valda dýrunum óþarfa sársauka, nauð eða þjáningar
- Hæfnisskírteini þeir sem annast:
  - Meðhöndlun og umönnun áður en dýrin eru skorðuð
  - Skorðun dýra í tilgangi að deyfa eða aflífa
  - Deyfingu
  - Mat á skilvirkni deyfingar
  - Trúarleg slátrun
  - Aflífun loðdýra

Framh. Kafli II

- Ábyrgð rekstraraðila:
  - Tryggja að réttur búnaður sé notaður og skv leiðbeiningum frá framleiðanda
    - Búnaður hannaður fyrir tegundina
  - Tryggja viðhald á búnaði
  - Tryggja að varabúnaður til staðar

Kafli III

Viðbótarkröfur sem gilda um sláturhús

- Rekstraraðilar á að tryggja að:
  - Skipulag, bygging og búnaður sé í samræmi við **viðauka II**
  - Fylgt sé **viðauka III um** starfsreglur sláturhúsa
  - Veita eftirlitsaðilum upplýsingar um:
    - Hámarksfjöldi á klst. á sláturlínu
    - Hvaða dýrum/flokkum sláturhúsið hæfir
    - Hámarksfjöldi á biðsvæði
- Verklagsreglur um vöktun í sláturhúsum
  - Hver vaktar
  - Búnaður/tæki
  - Úrtök fjöldi og hvenær osfrv.

Kafli III framh.

- Velferðarfulltrúi dýra útnefndur (af rekstraraðila)
  - Heyrir beint undir rekstraraðila
  - Handhafi hæfisskýrteinis
  - Skyldur velferðarfulltrúa koma fram í verklagsreglum hússins
  - Vald til að gera kröfur til starfsfólks
  - Heldur skrár

Kafli IV Niðurskurður og neyðaraflífun

- Lögbært yfirvald sem ber ábyrgð á niðurskurði skal gera aðgerðaráætlun til að tryggja að farið sé eftir þessari reglugerð

Kafli V Lögbært yfirvald

- Hvert aðildarríki skal tryggja að nægjanlegur vísindalegur stuðningur sé aðgengilegur lögbæru yfirvaldi
- Hæfisskírteini
  - Lögbært yfirvald ber ábyrgð á að þjálfunarnámskeið sé í boði
  - Afhendingu hæfisskírteina
  - Hægt að fela sjálfstæðri stofnun verkefni

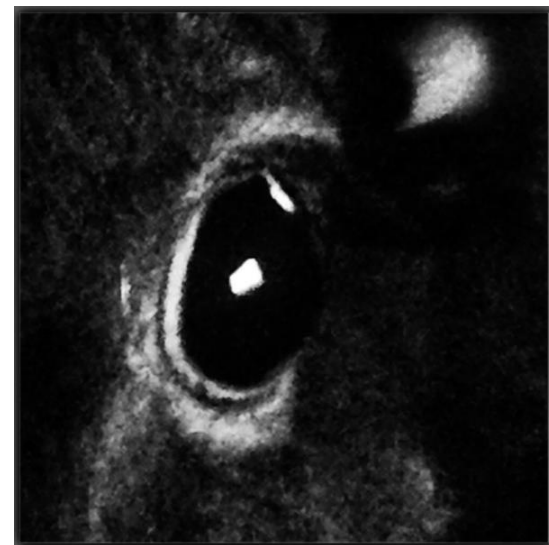

Samantekt - Ábyrgð rekstarleyfishafa

- Byggja upp skilvirkt innra eftirlit og skráningar
  - Verklagsreglur
  - Reglulegt eftirlit með deyfingu við aflífun (úrtak og tíðni út frá fyrra eftirliti)
- Dýravelferðarfulltrúi
- Tryggja réttan búnað og viðhald
- Tryggja húsakynni og innréttingar uppfylli skilyrði
- Tryggja þjálfun starfsfólks og tilskilin réttindi
- Hæfisskírteini fyrir þá sem
  - Meðhöndla og annast dýr áður en þau eru skorðuð
  - Skorða dýr til að deyfa/aflífa
  - Framkvæma deyfingu
  - Meta skilvirkni deyfingar

Samantekt - Ábyrgð eftirlitsaðila

- Héraðsdýralæknar/eftirlitsdýralæknar
  - Almennt daglegt eftirlit
  - Eftirlit með innra eftirliti rekstraraðila
- Matvælastofnun miðlægt
  - Samræming opinbers eftirlits
  - Tryggja að þjálfunarnámskeið séu í boði
  - Samþykkja starfsmenntunaráætlanir
  - Útgáfa hæfisskírteinis sem gildi innan Evrópu

Takk fyrir!

---

www.mast.is

